

ANY VII

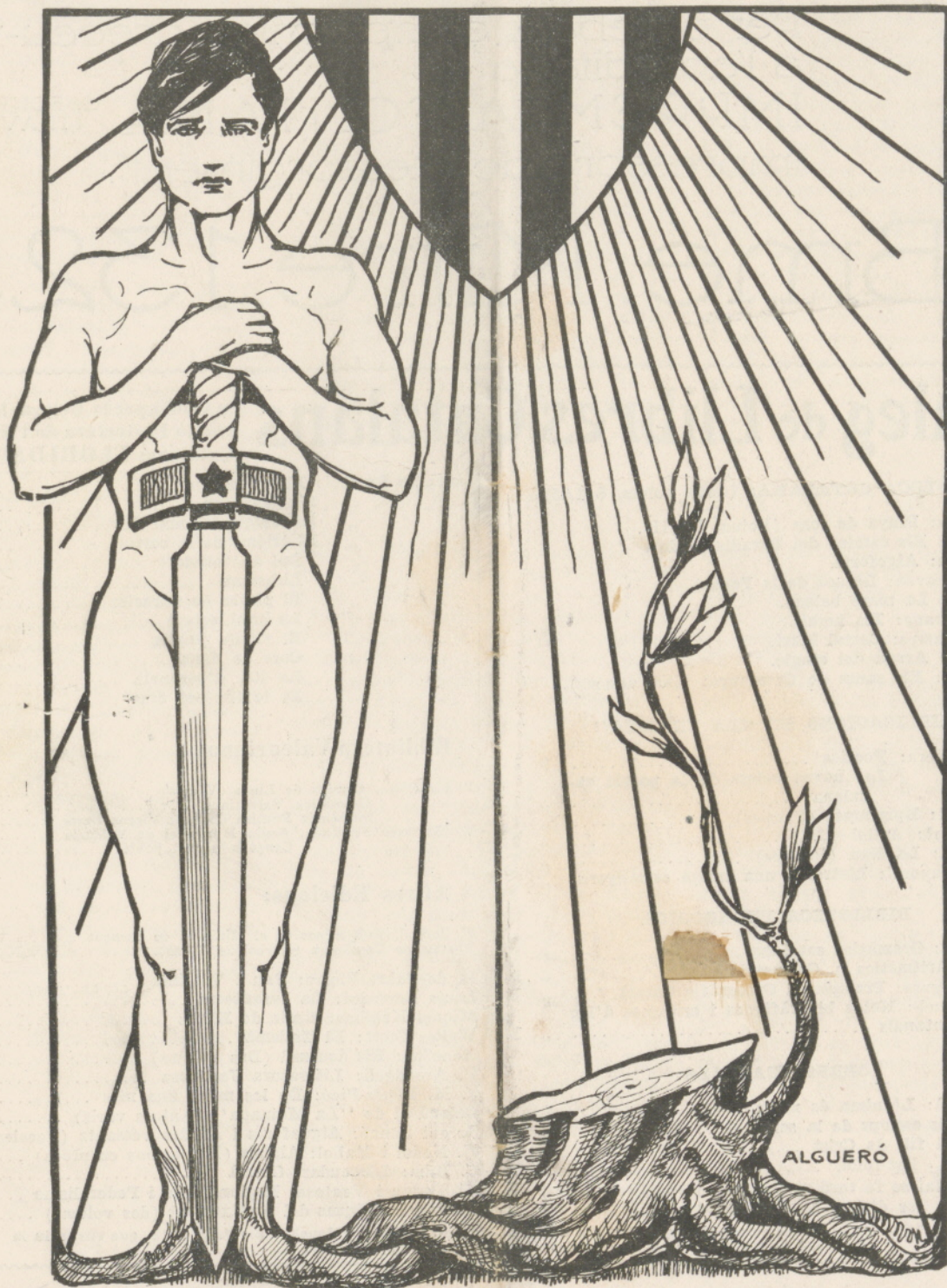
BVENOS
AIRES

NÚM. 75

OCTUBRE
DE 1922

RESSORGIMENT

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: MÉXICO 1356 - BVENOS AIRES

Catalans!

Per a treballs d'Impremia adreceu-vos
a l'acreditada

IMPREMTA FONTANA de FONTANA
i TRAVERSO

impressora de "Ressorgiment".

Bmé. Mitre, 1325

Catàleg de Llibres Catalans

En venda, per la Delegació de l'Asso-
ciació Protectora de l'Ensenyança
Catalana: FLORIDA 150 Bs. As.

BIBLIOTECA CATALANA: (Cada volum, \$ 1.25)

- Joaquim Ruira: Pinya de rosa (Volum I i II).
Llorenç Riber: Els camins del Paradís perdut.
Gabriel Maura: Aigoforts.
J. Pons i Massaveu: L'auca de la Pepa.
Victor Catalá: La mare balena.
Prudenci Bertrana: Els herois.
Marquès de Camps: Cortal Mari.
Josep Morató: Arran del cingle.
Llorenç Riber: Els sants de Catalunya. (Dos volums).

PUBLICACIONS DE "LA REVISTA"

- Joaquim Folguera: Poesies \$ 1.—
" " Les noves valors de la poesia ca-
talana 1.50
Pere Benavent: Epigrames (Poesies) 1.—
Salvador Albert: Amiel 2.—
Ventura Gasol: La Nau (Poesies) 1.50
J. Farran i Mayoral: Lletres a una amiga estrangera. 2.50

BIBLIOTECA PEDAGOGICA

- Pompeu Fabra: Gramàtica catalana \$ 1.—
Josep Galí: Aritmètica i Geometria 1.20
R. Monjo i Segura: Promptuari Ortogràfic Català 1.—
A. Rubió i Lluch: Notes biogràfiques i crítiques d'En
Milà i Fontanals 1.50

OBRES TEATRALS

- Angel Guimerà: L'ànima és meua \$ 1.—
A. Carrion: Els esclots de la sort 0.75
" " El fill de Crist 0.25
Ignaci Iglesias: Foc-follet 1.—
Avel·lí Artís: Mai se fa tard si el cor és jove 1.—
" " A cor distret sagetes noves 1.—

AVIS: Preguem als compatriotes que desitgin adquirir el Bloc-Calendari "Manel·le" per l'any 1923, que ens facin la
demanda de seguida per tal d'enviar-los a cercar nosaltres a Catalunya.

- Santiago Rusiñol: El redemptor 1.—
" " L'homenatge 0.75
" " La verge del mar 0.75
" " El triomf de la carn 0.75
" " Dol d' "alivio" 0.75
" " Llibertat 1.—
" " El pintor de miracles 0.75
" " La intel·lectual 1.—
" " El titella pròdig 0.75
" " Cors de dona 1.—
" " La llei d'herència 1.—
" " El teatre per dins 0.75

Biblioteca Valenciana:

- F. Caballero, Camins de Llum (Versos) \$ 1.50
Gramàtica Valenciana 0.35
Influència Política de Sant Vicens Ferré 0.35
E. Martínez Ferrando, Arxiu Municipal de València 0.50
" " Cançons per al poble 0.50

Altres Edicions:

- F. Cambó, Vuit mesos en el Ministeri de Foment \$ 3.75
Postals de Catalunya (col·leccions de 20). 1.—
B. de Saint Pierre: Pau i Virgínia 1.25
Louis Bertrand: La Infantesa 1.25
Miquel Kohlhas: Enric de Kleist 1.25
Walter Scott: El Talismà 1.25
Xenofon: Els deu mil (Dos volums) 2.50
P. Arcangeli: Literatura Japonesa 2.—
J. M. López-Picó: De les mil i una nits 1.25
Calendari de "La Mainada" (Autors varis) 1.—
Jeroni Zanné: Aiguaforts i Aigües vessants (Poesies). 1.50
H. Nadal i Mallol: Algues (Narracions en prosa) 1.—
C. Riba: Llegendari Català \$ 1.25
Ll. Duran i Ventosa: Regionalisme i Federalisme 2.—
R. Turró: Orígens del coneixement (dos volums) 2.50

RESSORGIMENT

ANY VII

BUENOS AIRES, OCTUBRE DE 1922

NÚM. 75

LA FORÇA DELS CATALANS D'AMÈRICA

Ara, de bell nou, ens és sol·licitada als catalans exiliats l'adhesió a un conglomerat patriòtic, el qual enriquint l'ideari nacionalista de la nostra Pàtria inicia una campanya amb mires a la seva total independència. D'aquesta guisa la novella institució creu d'adquirir una valor inestimable en la seva força expansiva.

Aquest requeriment a la cooperació dels catalans allunyats de la Pàtria, per tal d'utilitzar llurs esforços i llurs entusiasmes patriòtics per l'obra nacional d'alliberació, evidencia palesament la confiança que amb nosaltres han posat els homes que es captenen dels afers que a Catalunya es refereixen.

La nostra comunicació, més o menys constant, amb corporacions patriòtiques com la Unió Catalanista i l'Expansió catalana, el canvi d'impressions epistolars amb personalitats influents en el sector de les activitats polítiques i culturals, i, sobretot, la fèrvida i exemplar aportació moral i material a l'obra de l'Associació protectora de l'ensenyança catalana, són exponents encoratjadors de la vitalitat dels nostres sentiments patriòtics i acusen la nostra presència espiritual en el moviment general reconstructor de la nostra nacionalitat, és cert i ningú no pot dubtar-ne, però cal que hom no sofreixi error en apreciar la magnitud d'aquesta força que totjust s'inicia en nosaltres. Cal que s'avalui exactament per tal de no sentir-se'n decebut el dia que ens fos demandada fermança real i positiva d'aquesta valor ideològica que amb excessiva amor ens atribueixen els germans que lluiten de la Pàtria estant.

Sense pecar d'escèptics podem afirmar que la força nacionalista dels catalans exiliats, és més nominal que efectiva, més qualitativa que quantitativa, més subjectiva que expansiva. Ens manca molt per a que podem envanir-nos d'una saturació patriòtica prou accentuada que justifiqui la confiança posada en nosaltres pels capdavaners del moviment nacionalista català.

No hem de formar-nos il·lusions constatant les llistes d'adherents a la Protectora. No és precisament aquest aspecte que hem de pendre per patró del nostre patriotisme. Pensi's al respecte ço que pot la fe d'una selecta minoria, totalment donada a la causa de Catalunya, lluitant amb una arma tan contundent com és el tòpic de la cultura general d'un poble. Vegi's única-

ment en l'aspecte cultural i benèfic que hom invoca sempre per tal de guanyar voluntats, el miracle de la creixença de la Protectora en terres americanes. Tingui's present que per a assolir l'objectiu, aquestes voluntats formidables donades al reclutament de soldats per a la Pàtria, molt sovint han d'adoptar un silenci discret davant la finalitat suprema de la magna institució, si és que volen reeixir en llur comesa.

Altament, deixant de banda aquestes consideracions que ens hem cregut en el deure de fer per tal d'evitar equivocacions o errònies suposicions que podrien resultar molt contraproduents en un moment donat, els catalans exiliats guanyats o, millor dit, fidels a la causa nacional d'alliberació catalana, no ens donarem mai a cap partit polític determinat, per més radical que dugi l'ideari patriòtic que l'informi, si no compta amb la confiança immediata de les demés agrupacions polítiques nacionalistes de la nostra terra. El més que farem

serà simpatitzar, com fins ara, amb cadascuna en la finalitat de l'ideal, sempre que les mogui el suprem daler de llibertat integral.

El dia que les forces encara no concentrades en un comú denominador nacional — Lliga regionalista, Acció catalana, Unió catalanista, etc. — convergeixin i formin el front únic i compacte del nacionalisme català, els catalans exiliats entrarem definitivament en batalla, i, malgrat ço reduït del número dels adictes que havem esmentat suara, el nostre entusiasme i les nostres fe per la causa que ens impel·leix a la lluita poden obrar el miracle de produir un moviment passional entre els nostres germans de Pàtria, companys d'exili, d'incalculables beneficis, d'insospitables aportacions materials i morals.

Amb aquests conceptes "Ressorgiment" respon la crida que "Acció catalana" adrega als catalans exiliats, document que el dilecte llegidor trobarà inserit en el present número.

L'IDEAL EXTERIOR

El Sr. Emili Sánchez Pastor ha publicat a "La Vanguardia" un article titulat "Sin ideal exterior".

Tracta aquest article, del problema que l'Estat espanyol té plantejat al Marroc. Després de recordar el seu autor, la no interrompuda sèrie de fracassos que ha tingut l'Estat en aquest problema, es condol de que no es manifesti l'opinió pública per tal de poder els governs obrar d'acord amb ella.

Sembla mentida que hi hagin homes grans amb una visió tan pueril de les coses, perquè precisament en el mateix exemplar del diari, hi llegim que el govern ha sospès l'assemblea que havien de celebrar en el teatre Tívoli, d'aquella ciutat, els pares dels soldats actualment en servei a l'Àfrica. Qui més afectats i més indicats que aquests pares, per a manifestar la seva opinió?

Per què no deixa celebrar-se aquesta assemblea? La resposta és ben senzilla: perquè l'opinió d'aquests pares seria indubtablement que s'acabés d'una vegada aquest inhumà vessament de sang; perquè recordarien com ells varen ésser empresonats quan els seus fills procuraven passar la frontera per tal de no complicar-se en un crim detestable; perquè dirien que no creuen en la pretesa missió civilitzadora d'un Estat on tanta

feina de civilització interior hi ha a fer.

No deixem pas de creure que dins del territori de l'Estat espanyol hi ha gent que tenen la idea patriòtica que va empenyer aquella tràgica esquadra d'En Cervera al suïcidi que volien evitar els qui la menaven, reconeguent la indiscutible, la incomparable, superioritat de l'esquadra nordamericana; que hi anessin ells en bona hora a fer-se matar per les bales dels moros, qui defensaven la llibertat de la seva terra amb les pròpies armes preses als espanyols; que hi anessin ells, que hi senten entusiasme, i els miliarts, que per aquests, per tal que puguin refer-se econòmicament, pujant graus, es manté aquest oprobios riu de sang.

Però que no s'obligués a anar-hi al jovent que no sent cap ideal exterior de l'Estat espanyol, al jovent qui simpatitza amb Abd-el-Krim, qui no fa més que defensar una causa justa.

I que no es parli d'opinió pública, mentre no es deixi expressar aquesta ben lliurement, perquè parlar d'opinió pública avui, dintre de l'Estat espanyol, és quelcom trist i sarcàstic.

F. Sanmarsal

Barcelona, setembre, 1922.

FIBLADES I COMMENTARIS

El filòsof Leopold Lugones, en un article inserit suara damunt la revista "Atlàntida", ha dit que, decorosament, l'únic espanyol que no pot petjar terra americana és el rei.

Lugones, un dels homes de més sòid intel·lecte de l'Argentina, en poques frases, però, això sí, plenes de viror i de sentit històric, dona una lliçó aprofitable per a tots aquells espanyols que creuen amb les lloances i àdhuc els benifets que pervindrien a ran del viatge de tan august missatge.

Perquè hi ha qui creu en un reviscolament d'imperialisme per part d'aquests països de llibertat. En Lugones, per endavant els diu quins són els ben rebuts i quins no foren sinó motiu d'indiferència per part dels homes lliures americans.

El general Fernández Silvestre, el semi-heroi fabulós, aquell dels molts... val més no dir-ho, ara resulta que a la honrosa acció d'Annual tingué més sort que aquells que hi deixaren els ossos. Sembla que el tal militar, després d'haver-lo donar per ben mort, pel que es veu, per bé que resultés ferit, de l'apocalíptica batalla en sortí amb vida. I això no té res de particular, perquè a la Comandància de Meïlla, creiem, devien haver pres les mesures pertinents, no a pams, que fent-ho així la cosa hauria pogut esdevenir sense apreciables

profits, sinó amb tota la cura que un afer d'aqueixa naturalesa requereix: per mil·límetres i encara ben amidats.

Però el que hom extranya és que s'ha anat a refugiar a Cuba, que és, precisament la seva pàtria de naixença. A Espanya encara hi cabia.

També hom diu que és mentida tot ço que fa referència al dit general. Fet i fet ens trobem front d'un nou Cid Campeador, un modern continuador de les llegendes heroïques espanyoles.

Entre moros les coses van malament. El Raisuli se sotmet. Ben mirat, la sotmissió d'aquest cabdill rifeny no és sinó ço que fa un gos famolenc quan no pot omplir l'estómac fins a vessar. El ca es deixa endogalar per tal que se'l peixi bé. El Raisuli, així, ben peixat, no perdrà les forces i podrà mossegar més fort que mai, perquè s'haurà sadollat de faisó superlativa amb els béns que l'amo li doni. I la primera queixalada, la més verinosa, la més feréstega, l'amo harà de rebre-la, pel veïnatge en que el trobarà i perquè ho desitja, encara que no ho confessi.

Guanyar un diari per a la causa de Catalunya, i si aquest quotidià es una tradicional columna dins el periodisme d'una ciutat, com ho és "La Publicidad", de Barcelona, això significa que l'ideal pel qual va a ésser un herald, té

arreaments cepats, una força expansiva que sols els seculars enemics menyspreen, perquè llur estat mental els impossibilita tot judicament, per bé que la evidència els mostri la trajectòria sempre ascendent del nostre ideari, que va obrint-se pas a cops de llibres i diaris, les armes que menen a la victòria als pobles cultes, a les comunitats civils.

Havem llegit els primers números del periòdic "Acció Catalana", orgue dels patriotes conscients de la metròpoli.

Havem experimentat, llegint aquesta gaseta del bon seny i de la bella forma, moments d'enfortiment, de joia diriem, perquè el poble que posseeix sembla b'ants conreadors de son idioma pot considerar-se un poble lliure.

Quina fervorositat i quina mestria contenen els quaderns setmanals d'"Acció Catalana"!

Germans: des d'aquestes llunyanes terres d'Amèrica, salut!

La causa de la llibertat de Catalunya va per dreturers viaranys. No hi ha qui pugui oposar-se a l'empenta fèrria dels qui lluiten per la Pàtria. Ara més que mai creiem en el redivi resorgir de Catalunya. Estem apropant-nos a marxar forçades al pinacle de les nostres aspiracions nacionals... Avant!!

J. Grau-Elies

LA BANDERA DE LA PÀTRIA

Heu-vos-la ací, germans, la nostra ofrena.
Ve tremolosa del gosar que duu.
Ella us dirà quin ideal l'emmena
vers els anhels d'un éxit clar, segur.

Del passat de la pàtria ens diu la glòria.
Sos auri plecs recorden son valer.
I les barres de sang, ens fan memòria
de's seus martiris, de sa ardenta fe...

Tota arborada en sos colors de grana
pel foc sagrat que en tots els cors reviu:
vulgueu-la, la bandera sobirana,
que el seu valer en vostres mans teniu!

Si el nostre sentiment s'hi representa,
les vostres decisions feu-hi lluir,
"Santa és sa causa!", el gran poeta esmenta
i aquest emblema ens és preat seguir.

"Santa és sa causa!... La llur d'uns segles
de majestat, mirant-la encén els cors
tot recordant quan imperaven regles
seves, per tot, i arreu els seus tresors

a mans plenes i amb pròdiga riquesa,
símbol essent d'un poble fort i gran,
s'escampaven.

Avui, que rau sotmesa,
germans, encar!, si l'hora va passant

de la foscor que la tingué plegada
damunt les cendres d'un passat excel·lents;
amb cor ardent fitem-hi la mirada,
endinzant-nos, de cor, en sos anhels.

En sos plecs, com en llibre, hi llegiríem
tot ço que cal, per a arribar-la al cel.
per a abastar-hi aquell, que escolliríem,
de sos dalers, més fulgurant Estel.

I en segellar-lo ací, com flor de glòria,
d'un tros de cel damunt la serenor;
quin crit seria el crit de la victòria,
damunt del plany, finit, de passió!

*

Germans, aquí teniu la nostra ofrena.
La Pàtria ens agombola entre sos plecs.
No l'hi senti, la seva veu serena?...
No els hi copseu, pregons, els seus batecs?...

Un tany florit de sa gentil brancada
nosaltres som, sobre la mar extès.
Per a enjoiar el goig de sa brotada,
què no farem, si tot no ens sembla res?

Un pensament que a son amor llueixi,
fa brillà amb noves llums el seu encant;
l'emoció que el bell sentí ennobleixi
donarà tot prestigi al seu instant.

I d'un instant al nou instant, anelles
d'aurífics diamants veurem lluir;
que les virtuts treuran ses meravelles,
lluc del anhels del patri ressorgir.

Si lluu en el cel la més gemada estrella
que en la nit de neguits haurem fitat;
mentre desclou del tot l'alba novella
i tramunta el be'l sol de llibertat;

i la branca, d'anhels tota florida,
vol en ses flors la benamada llum;
i tot és bell i a nous encants convida
i l'hora és plena de gençó i perfum;

si l'esperança en tot moment és bella,
i el freturar commou tot esperit
—si és tan prometedora la poncella
demà flor, fruit, després, tot exquisit—:

si tot és dolç en aquesta hora santa,
fins els martiris del bregar incert;
si fins la inquietud negra i pesanta
d'aquells qui ens guien, dins del buit es perd,

i tot fa pas tan sols a la llum nova
i la boirada poc a poc es fón;
i tota llei d'albir, posat a prova,
nou recibir de fortitud ens don'.

què no serà el finir de tota lluita
i el despertar dolcíssim, tot en tot,
i el contemplar la nuvolada fuita
finit de la complanta el darrer mot?

Allà on fineixi la complanta trista
de la dolça Captiva en llibertat,
i l'epopeia, segles ha no vista
de ses magnificències, a l'esclat,

començar pugui la cantada ferma
que terres, mars i cels entonaran;
i tot mal fat es faci pols, inerte,
on 'es glòries nostrades regnaran;

allà on la joia vessarà sens mida
i enlairarà el triomf el seus penons;
allà on la nostra branca beneïda
hi retrà sos dalers, ses il·lusions;

els enyors i les penes, corcobrint-nos
mentre l'esperit patri rau sotmès,
i l'esperança fortament tenint-nos
de lliurar-se ben prest d'ésser defès

de llençà els brills de ses virtuts preclares,
de nació conscient els drets gaudint
el nostre poble: allà hi serà sens tares
el goig de tot, en tots els cors florint;

allà on deixarà els vels de la crisàlida,
papellona venint d'eterna llum;
on es deixondí, la Deessa pàl·lida,
la nostàlgia i el dol que la consum

tirant enllà, com el grapat de cendres
que encongeixen sa forma divinal;
allà on van reverdint, gemats i tendres,
tanyes de la rel, defesa a la dextra...

Allà, serà, el recomençar puríssim!
Posem-hi el cor, duem-hi el nostre anhel.
L'*Arbre Sagrat*, que no el veieu bellíssim,
que abans de gaire copsarà l'Estel!...

S'abrandarà llavors tota la terra,
i esclataran els focs de Sant Joan.
Floriran les ginestes dalt la serra,
les roselles el camps esmaltaran.

Seran les messes, totes col·lores,
no hi haurà res, que quedi regat:
planes i cims, amb flames redemptores
i en mig, l'alt monument del Montserrat!

*

Germans, aquí teniu la nostra ofrena.
E la, que duu els albirs de nostra ment.
Ella, que estotja la dolçor serena
que, esguardant-la conforta el pensament:

que guarda en sí les llàgrimes amargues
que al volt de son amor haurem plorat;
que sap l'àcim del pa, en les vies llargues
de l'exili que tots havem gustat;

Ella, que l'esperit nostre governa
i amb fortitud amada l'assisteix
i ens omple els ulls, de sa claror eterna
i el dolor de les ànimes guaireix:

que ens agomboli, com raïms i espigues
tots, en un sol amor, tots en sos plecs;
les consciències devenint amigues
ben junts plegant dels cors tots els batecs.

*

Heu's ací la Senyera! En terra llunya,
quan s'obren nostres ulls cada matí,
pel record, tan amat, de Catalunya,
benaurada ens aplanarà tot camí:

pel seu amor, que ací ens agermana,
siem tots uns, sense faltar ningú!
Sies de tots, bandera catalana,
i fins els orbs sabran tornar vers tu!

Sies de tots, en l'hora sospirada
que allunyada de segles, va arribant.

Tots hi hem d'ésser, voltant la foguerada:
este's al cel, focs en la terra amada.
Glòria del juny, oh dit de Sant Joan!

Gràcia B. de Llorens.

(*) Composició escrita expressament per a l'entrega
de la bandera que les dones catalanes han ofert al Casal
Català de Buenos Aires.

G L O S S E S F E M E N I N E S

Recentment hom s'ha pogut assado-
llar d'una emoció nova, veient-la més
que sia amb els ulls de l'esperit: la
simbòlica Muntanya Santa de Montse-
rrat, esplèndidament engarlandada d'in-
fants. Al nombre de cin cenes han as-
cendit les colles que amb el nom de
"Pomells de Joventut" floreixen en la
nostra terra i fins fora d'ella. La im-
mensa obra de catalanitat i de sanitat
espiritual nostrada, que aquestes belles

legions representen, inspira els més fer-
vents elogis i entusiasmes, pensant, més
que en la d'ara, en la Pàtria de demà.

Tots havem d'ésser-hi en la croada,
"qui més hi sàpiga que més hi faci".
per a fer avençar l'hora gloriosa de la
completa reivindicació que esperem.
Quan altre no, fins les manifestacions
del nostre beneplàcit i l'encoratjament
sincer, devem oferir-hi sense regateigs,
a la formació i al desenrotllament de

les belles i de les transcendents obres
de patriotisme.

Aquesta vegada, la compenetració fe-
menina unànime té d'ésser envers la
de l'illustre conductor de la força nova
i bellament inèdita dels catalans de de-
mà: En J. M. Folch i Torres, fun-
dador de l'obra formosa i coronada de
tot èxit, dels patriòtics "Pomells de Jo-
ventut".

Alidé.

CRÒNICA CATALANA

LA "PUBLICIDAD" EN CATALÀ

D'un esdeveniment que per molts hauria semblat no tenir gaire importància i que al nostre humil entendre en té molta, volem parlar avui als amics llegidors de "Ressorgiment". Es tracta, com ja ho indiquen el mots que fan de subtítol a aquestes mal girbades ratlles, de l'evolució que ve notant-se des de fa alguns dies en el popular i vell diari barceloní i que, sense cap dubte, ben aviat es convertirà en un total canvi en l'ideari i en la llengua que fins fa poc imperaven en aquesta publicació quotidiana.

La major part, per no dir tots, dels que de les coses nostrades es captenen, havien vist amb gran satisfacció la forta col·laboració — més de qualitat que de quantitat — que en aquestes darreres èpoques portava al diari ex-possibilista i ex-lerrouxista una onada de potencialitat veritablement catalana. Especialment l'edició de la nit, era llegida i gustada saborosament per la notable tasca que en nostre idioma hi aportaven un esplet dels millors escriptors de Catalunya, i fins molts del articles que en castellà s'inserien tenien un regust de cosa de casa i traspuaven una sincera afecció per les ànsies netament nacionalistes que deuen ésser la norma continuada de tot çò que entre nosaltres es faci.

Aquesta correntia tan plausible, semblava haver-se estroncada en aquests darrers mesos. L'adquisició, que hom donava com a certa, de "La Publicidad" per una entitat purament representativa d'una "classe" o d'un estament que, en general, no es capté més que dels seus interessos materials, havia portat una sèrie de renúncies de redactors i un quasi total allunyament dels col·laboradors de més positiu relleu. Per contra, s'hi

notava una mena d'invasió d'articles a la "espanyola" o de marcada tendència social, una absència molt remarcable de noves i comentaris de la vida intel·lectual catalana i, en canvi, una excés de divagacions encarceradament pràctico-filosfiques, una massa nombrosa quantitat d'escrits frívols i un bon grapat de crítiques i "bombos" d'espectacles i obres que per a res deuen afectar la vida de la Pàtria nostra.

Sortosament, alguns valuosos elements — Rovira i Virgili, Carles Soldevila, Josep Plà, entre altres — mantenien el "foc sagrat" i estaven, potser, a l'aguait per çò que podia venir i que, gracies a Déu, ha vingut quan menys podia hom esperar-ho. I çò que tantes vegades havíem desitjat en veure la sana influència del català en els penúltims temps, ha arribat gairebé del tot en l'actualitat. Cert que encara resten algunes seccions escrites en llengua que no és la nostra, però sabem que dintre de poc no hi haurà un recó del diari on no s'hi mostri l'idioma de casa.

Es indubtable que "La Publicidad" ha passat a mans de gent d'"Acció Catalana" i que ja es pot assegurar que en serà l'orgue oficial, però malgrat pertànyer a un nucli determinat del nacionalisme — d'altra part, ben estimable si manté la defensa en la pràctica tot çò de molt bó que hi ha en el seu ideari — en les edicions d'aquests darrers dies s'insereix un avís en lloc preferent i en tipus ben visibles en el que hom fa constar que el desig que impulsa als dirigents del periòdic és el de que aquest arribi a ésser el portaveu de tots els nacionalistes i en conseqüència el "diari català" per excel·lència.

Si és així, si veritablement — malgrat lloar, com és natural, d'una forma

especial el grup a que més directament pertany — té una bona cura en actuar sempre d'una fàisó netament patriòtica, sense eufemismes ni envejetes, sense volguer rebentar al contrari (?) ni fer el buit a qui amb la colla no combregui, combatent a tot çò que va contra Catalunya i defensant tot çò que d'aprop o de lluny l'honori... "La Publicidad" no tan sols mantindrà l'actual favor del públic, sino que l'augmentarà d'una fàisó ben albiradora i tota plena de promeses per a la Pàtria i la seva llibertat.

HOMENATGE A EN NADAL - MALLOL

Es tracta d'un dels més merescuts i al qual el cronista vol que consti la seva adhesió més sincera i entusiasta, més que més quan circumstàncies de caràcter íntim li privaren de poder firmar els telegrams que en tal sentit s'havien tramès des de Catalunya. El treball persistent de l'amic en aquesta admirable revista que és honra dels benemèrits catalans d'Amèrica i un model per als que en la Pàtria vivim sense aportar moltes vegades el màxim esforç que El a es mereix, és ben digne de que sigui encoratjat amb mots de reconeixement i d'admiració. Patricis del tremp d'En Nadal manquen a Catalunya i és més que natural, és acte de justícia, que se'n faci constar la tasca continuada — d'amor i sacrifici — per a que serveixi d'exemple i d'estímul. El cronista es compla en reconèixer públicament els mèrits que concorren en l'amic homenatjat, sentint que la modestia d'aquest li privi d'ampliar l'elogi com caldria i voldria fer-ho.

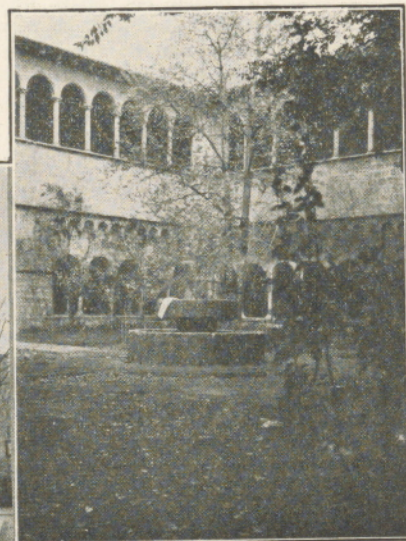
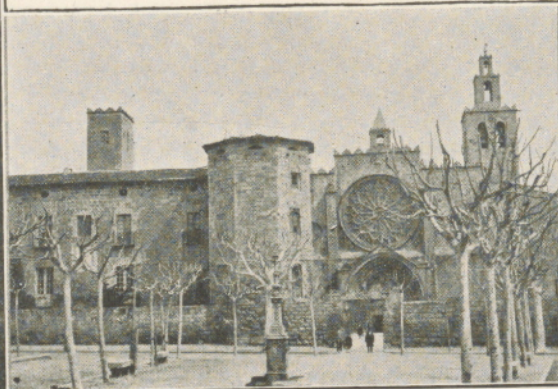
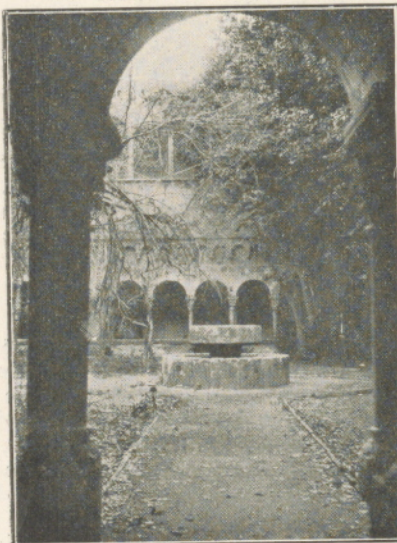
Jordi Català

Barcelona, 31 agost, 1922.

MONESTIR DE SANT CUGAT DEL VALLÈS

Façana del monestir i claustres, en l'actualitat

Fotg. Ressorgiment, per Pius Arias.

UN BELL EXEMPLE

No fa gaires mesos "*Ressorgiment*" assabentà als seus llegidors d'un acte de generositat envers la cultura del nostre poble realitzat per un compatriota a qui la fortuna ha acompanyat en la seva vida de treball, lluny de la terra on va néixer. Al·ludim el senyor Manuel Escasany.

Aquest compatriota durant l'últim viatge que féu a Europa visità, com és molt natural, la vila que el veié néixer, i constatà una vegada més, amb íntim sentiment, els mètodes d'ensenyament que s'hi seguien, ni més ni menys els mateixos de quan ell hi anava a estudi. S'assabentà amb do'or de les privacions del mestre, de la manca quasi absoluta de material pedagògic, de les incomoditats de totes menes que han de sofrir els infants per a poder abastar un bri de coneixements que els guïï per l'escabros camí de la vida, de l'èssim estat de les dependències destinades a escola, en fi: pogué cerciorar-se, per sos propis ulls, de l'abandó lamentable que en matèria d'ensenyança regna a les terres dependents de l'Estat espanyol.

El nostre compatriota sentí que l'esperit se li oprimia de veure un atrasament tan palès en la seva amada terra, avui que els mètodes pedagògics es troben en un grau de floreixement i d'avenç remarcable en tots els països civilitzats.

I fou quan ferit en el més íntim de sos sentiments patriòtics i davant l'exemplar eficàcia de l'obra cultural que amb tants inconvenients encara realitza la Mancomunitat de Catalunya, decidí oferir a aquesta la construcció d'unes escoles que fossin dignes de la sagrada missió a que són destinades. D'a-

questa manera, Cardona comptarà amb un edifici esplèndid per a escoles, dotades dels més grans avenços, sots la garantia i el patronatge del govern de Catalunya.

"Ressorgiment" ja esmentà la noblesa del gest del senyor Escasany en oferir calladament, humilment, la construcció de l'edifici, sense ampulositats ni envaniments; sense que els diaris li publicuessin lloances, ni retrats, ni intervius.

Avui ens plau anunciar des de "Ressorgiment", que la generosa oferta ha estat realitzada, i que s'hi han destinat 100.000 pessetes, posades per la casa Escasany de Buenos Aires a disposició de la Mancomunitat, per a l'objecte referit. I aquesta vegada, com abans, la cosa s'ha fet sense so de tabales, con aquell que compleix amb un dels deures elementals de patriotisme. I ha hagut d'ésser la "Crònica Oficial" de la Mancomunitat l'orgue transmissor de la notícia per tal de que nosaltres n'haguéssim coneixement.

Deixant de banda l'acció que comentem, per ço que té de desinteressada, fixem-nos en ço que podria fer-se a Catalunya en afers culturals si la municipalitat del nostre connacional rics d'aquestes terres, fos una cosa real, sense reserves i fos esmerçada directament en benefici de la cultura catalana.

Quants n'hi han de compatriotes que es troben en condicions de poder imitar el nobilíssim acte del senyor Escasany!

Voldriem, de tant en tant, poder fer-nos ressò d'aquesta mena d'obres, per les quals no escatimarem lloances.

P. de Reig

com Chopin és la Polònia, Grieg la Noruega i Sibelius la Finlàndia.

Creu mestre Schindler que és necessària l'expansió de la música catalana per tot el món, i en aquest sentit ell desenrotlla la seva obra, d'una faïso eficient, des de la "Schola Cantorum", de Nova York. Entenem que, prenent exemple d'aquest home digníssim, aquesta missió fóra una tasca planera a accomplir pels músics catalans escampats per terres d'Amèrica, que es trobessin en condicions de realitzar-la. A Buenos Aires, després de nombrosos assaigs que, en certes èpoques han estat falaguers, es perfila ara, com una certa i definitiva esperança, una obra d'aquesta naturalesa, confiada a un músic jove, talentós i ple d'entusiasme.

Mireu quins dos fogars per a expandir la música catalana serien Nova York i Buenos Aires! D'un pol a l'altre de l'Amèrica, com ressonarien les encèsadores harmonies de la música coral catalana, com un ressò dels cants que, a l'altra banda de la mar, aixequen els innumbrables orfeons existents a Catalunya!

Per a representar dignament l'art musical de Catalunya, — afegeix, — es requereixen dues coses: un gran orfeó, o una petita cobla de sardanes. I si bé pot afirmar que a Nord Amèrica compten ja amb un orfeó, però els manca encara la cobla, creu convenient que una d'aquestes, acompanyada d'un esbart de dansaires, hauri de sortir a córrer món.

Dones a Buenos Aires fins aquesta solfa tenim; uns quants músics que, el dia que es proposin actuar amb decidida voluntat patriòtica, podrien constituir, conjuntament amb l'obra orfeònica, un magnífic exponent de la música catalana entre nosaltres. Esperem veure també realitzat aquest anhel a Nova York, perquè sabem la fermesa d'ideals que posseeixen els catalans que allà sojorren.

I el dia que això devingui realitat, i en les dues grans metròpolis americanes triomfin els ideals que mestre Kurt Schindler preconitza, fins serà possible, potser, que vegem pendre forma a n'aquel somni mig esvaït de que l'immens Orfeó Català, de Barcelona, vingui a guarir les nostres ànsies enyoradisses, fent més curta la llunyania que la de la Pàtria ens separa.

J. Mas de Flix

~~~~~

Si voleu que la llengua catalana imperi damunt totes les activitats del nostre viure nacional, contribuïu a l'obra magna d'educar els infants en l'idioma de la Pàtria. Aquesta tasca d'un alt sentit cultural i patriòtic la realitza l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana. Feu-vos-en soci.

L'EXPANSIÓ DE LA MÚSICA

La Festa de la Música Catalana que anualment hom celebra a Barcelona, ha estat presidida enguany pel mestre Kurt Schindler, director de la "Schola Cantorum", de Nova York. Els catalans que seguim dalerament la vida espiritual de la Pàtria nostrada, coneixíem a n'aquest home com un entusiasta divulgador de les cabdals obres del nostre cançoner popular, però l'esmentada avinentesa ens ha demostrat quin és el grau d'enamorament que l'il·lustre mestre sent per l'art musical de Catalunya.

El magnífic discurs que pronuncià en celebrar-se aquella festa, mereix la més fervent reconeixença de tots quants estimem aquest arbre frondós que és la música coral de la nostra terra, i anhelem, com ell, veure ben exteses les seves branques per tot el món, per tal

que els homes frueixin dessota d'elles la puresa i frescor de ses dolces melodies.

El mestre Kurt Schindler, per mitjà del seu orfeó, ha donat a conèixer al seu país un esplet d'obres originals i harmonitzades pels nostres músics, interpretant-les en la llengua original l'ur, la catalana. I en senyalar l'aplaudiment amb que són rebudes, esmenta que, en mantes ocasions, rep demandes des de diferents ciutats d'aquella gran república, pes a que incloueix en els programes obres com "L'Empordà" i "La sardana de les monges", de N'Enric Morera. D'aquesta formidable personalitat artística diu que és el músic més popular del món, popular en el sentit que tota una raça canta i sent la seva obra.

Afirma que els cants, els chors, les sardanes d'En Morera són la Catalunya,

D' "ACCIO CATALANA" ALS CATALANS EXILIATS

"Un altre aspecte de la nostra propaganda ha d'ésser, tal com se preveia a la Conferència nacional, la seva extensió als catalans que hi ha escampats pel món. Potser direm i tot que la considerem fonamental. Entitats benemèrites, d'actuació patriòtica exemplar, han realitzat per llur compte i a la mida dels seus esforços aquesta propagació de l'ideal entre els connacionals exiliats. L'Associació protectora de l'ensenyança catalana, la Unió Catalanista, Expansió catalana, etc., han procurat mantenir relacions permanents amb individus o col·lectivitats residents a fora de Catalunya, els resultats de les quals han estat ben profitosos per a la intensificació del sentiment nacionalista.

"Acció Catalana", per damunt de totes aquestes activitats ha d'estendre la seva, magna. Cap català resident a fora de Catalunya, sigui en territori enemic o país neutral, no ha de passar desapercebut de la nostra organització. A dins d'ella cal que n'hi entrin el major nombre possible. D'aquells que en siguin adversos cal tenir-ne també coneixement per les possibilitats d'entrebanar que se'n poden derivar.

El català que marxa a l'estranger, hauria de considerar com a un dels seus primers el donar coneixement de la partida a aquelles organitzacions que, com "Acció Catalana", uneixen tots els patriotes de bella voluntat. I això no pas pel rendiment econòmic individual que es pot obtenir de la seva inscripció a la nostra llista d'associats, sinó

pel d'un superior rendiment moral i patriòtic a favor de la causa de la nostra independència nacional.

I si la feina individual de cada català en marxa o en exili, temporalment o definitivament, és possible, no cal pas considerar la que realitzaran les nostres delegacions organitzades a totes les parts del món on sojorna un nucli vast o reduït de catalans. Cal només un petit estímulo de la imaginació perquè se'ns faci tangible la importància transcendental de tenir als nostres rengles els fills de Catalunya escampats pel planeta. El poder-nos-hi comunicar constantment, el poder-los estimular en llur tasca de proselitisme internacional o el poder rebre llur estímulo si un dia atzica, ¡Déu no ho vulgui!, sentíem minvar les nostres ardors patriòtiques, són factors essencials per a dur a la perfecció les nostres campanyes.

"Acció Catalana", des d'aquestes planes fa una crida a tots els catalans transseïts o estabilitzats en terres estrangeres, a totes les entitats, organitzacions i periòdics afectes a la causa catalana que desenrotllen llurs activitats per a la Pàtria, perquè secundin el nostre p'a patriòtic aportant-li la mateixa fe que nosaltres hi posem.

Tinguin's en compte la transcendència que per la internacionalització del nostre problema té el que "Acció Catalana" sapiga a tot moment a qui ha d'adreçar-se per a atreure l'opinió indiferent, decantar simpaties vacil·lants o mobilitzar el cors adictes!"

ORGANITZACIÓ NACIONALISTA

Una de les entitats de més solvència patriòtica que a l'Amèrica defensen el dret de Catalunya a regir-se per sí sola —el grup nacionalista radical "Catalunya", de Santiago de Cuba— ha llençat la idea d'anar a una federació americana d'entitats nacionalistes catalanes, a l'objecte de que l'actuació de totes elles s'unifiqui i adquireixi la força i l'autoritat necessàries per a fer-les prevaler quan sigui més convenient per la causa de l'alliberació de la Pàtria.

El projecte és simpàtic per ço que té d'important i perquè suposa un ardor patriòtic il·limitat, tota vegada que als companys de Santiago els guia el daler d'anar encara més endavant en el seu propòsit: a la Convenció mundial de nacionalistes catalans, per tal de que aquests assenyalin les normes a seguir i fixin les bases més avinentes per a arribar a l'obtenció de la independència política de Catalunya.

El tema es presta a comentari, certament, i no és cosa de formular judicis aventurats al respecte, sinó que de-

mana lucidesa de seny, serenitat i atenció.

El primer que es desprèn del manifest del grup "Catalunya" és que ha estat pensat i redactat amb precipitació, segurament obert a un esclat passional. D'altra manera no es comprèn com presentat el projecte a la consideració de les entitats i periòdics nacionals istes d'arreu del món, amb data d'agost darrer, el "Catalunya" cregui possible arribar a la celebració de la primera Convenció mundial aquest mateix any.

Com és possible realitzar amb quatre mesos una tasca que almenys exigeix un terme de dos anys? Que potser no s'han amidat les distàncies? I l'organització general?

Veïem, sintetisem el projecte en la forma veritable que vol donar a entendre el "Catalunya": Primer — Federació local de les entitats nacionalistes de cada república americana; Segon — Federació general de totes les d'Amèrica. Tercer — Federació de les de Ca-

talunya i Europa. Quart — Confederació mundial o sigui la Convenció universal.

Francament, nosaltres creiem que els treballs d'organització de cada una d'elles demana el doble de temps fixat o calculat pels iniciadors. Encara més: La simple resposta sol·licitada pel "Catalunya" a les entitats nacionalistes d'arreu del món, referent al qüestionari, tardarà en rebre's el temps que creuen els possible per a la celebració de l'Assemblea mundial. Així, doncs, quedem que el projecte no és assequible tan aviat com pensaven els amics de Cuba.

Anem ara a la conveniència d'aquesta organització i a les facultats executives que voldríem donar-li.

Evidentment la unificació dels esforços que els nacionalistes catalans realitzen a favor de la llibertat nacional, en petits grups, aïllats completament uns d'altres, en diferents parts del món, reportaria grans avantatges a l'ideal de tots i significaria un guany considerable, tota vegada que a major cohesió cobriríem més força i més autoritat moral. Però com hem dit abans, havem de començar pel primer capítol de l'obra, o sigui la federació local en cada país. No volgüem precipitar-nos precisament avui després de varis segles de romandre inactius en aquest sentit. Aconseguint l'acoblament de les entitats nacionalistes, per països, anem a la Confederació de totes i, després, a la Convenció universal.

Potser fora convenient que, abans de la Convenció, fossin convocades les entitats en Congressos o Assemblees parcials en cada país on hi hagués Federació, per tal de simplificar la tasca d'aquella, guanyant temps per endavant i evitant-nos discussions secundàries.

Per arribar a l'organització que començem serà precis enderrocar molts prejudicis i vèncer tota mena d'obstacles. Les distàncies immenses que ens separen, materialment, és el nostre més gran enemic. Com podríem guanyar-les?

Heu's aquí les nostres temences de triomfar en aquest bellíssim projecte.

Pel demés, acceptem globalment la idea i ens hi adherim, en principi, de tot cor. A la seva hora presentariem les esmenes o additaments que creiéssim oportunes.

Ara no ens cal més que manifestar el desig de que el "Catalunya" trobi la millor acollida a la seva patriòtica proposició.

~~~~~

La quota de soci de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana és irrisòria. Ningú pot al·legar raons d'economia per a desentendre's-en. Dos pessons trimes-trals estan a l'abast de totes les fortunes.

~~~~~

HOMENATGE A "RESSORGIMENT"

Per tal de festejar el sisè aniversari del nostre periòdic, al Casal Català de Buenos Aires se li acudí la idea de realitzar una demostració pública a honor de "Ressorgiment" i del seu director, per la qual cosa hom sol·licità l'adhesió de mantes entitats. Reunits els delegats d'aquestes, es constituí una comissió organitzadora que elegí com a President el Casal Català de Buenos Aires, iniciador de la idea, essent integrada, demés, per l'Orfeó Català i l'Agrupació d'art escènic, del Casal; les delegacions de l'Associació de l'ensenyança catalana a Buenos Aires, Mendoza, Rosario i Córdoba, de l'Argentina, i la de l'Equipe, de Xile; els Centres Catalans de Mendoza, Montevideo (Uruguai), Asunción (Paraguai), Valparaíso i Santiago (Xile) i el de l'Havana (Cuba); el Grup nacionalista radical "Catalunya", de Santiago (Cuba); l'Associació protectora de l'ensenyança catalana, Unió catalanista, Societat catalana de beneficència, Joventut nacionalista obrera "Pà-

Caricatura per ALGUERÓ.

tria nova", Centre autonomista de dependents del comerç i de la indústria, Centre popular catalanista, Associació d'estudiants universitaris, Associació autonomista "Catalunya", Ateneu "Democràcia", Ateneu nacionalista "Verdaguer", Casal nacionalista martinenc, i Pàtria lliure, de Barcelona; Casal nacionalista, de Mataró, i els periòdics "Germanor", de Santiago (Xile), i "La Tralla", de Barcelona.

El delegats de les institucions esmentades i molts amics de "Ressorgiment" es congregaren el diumenge dia 17 de setembre en el restaurant "La sonàmbula" on es realitzà l'àpat d'honor.

Amb un escaient discurs el senyor Manuel Carol, president de la comissió, oferí l'homenatge al nostre company Nadal-Mallol, fent-li entrega, ensems, d'un acurat pergamí obra de l'artista català Joaquim Algueró.

Parlaren després els senyors Teodor Banús, Ernest Suñer i Rafe! Marquina, el doctor Aleu i senyors Tintoré, Llonch, Curull, Boixader, Algueró, Seras i Lleó-nart, ponderant amb frase càlida i ditiràmica l'obra de "Ressorgiment" i la tasca patriòtica d'En Nadal-Mallol.

Foren llegits mants comunicats d'adhesió d'innumerables compatriotes que es veieren en la impossibilitat d'assistir-hi, els noms dels quals no publiquem per a no cansar el lector.

S'anotà així mateix, l'adhesió del comitè "Nosaltres sols", de Mendoza, i dels periòdics "Renovació" i "Nostra revista", de Tarragona.

En nom de "Ressorgiment" i en el propi, En Nadal regreàcia l'alta honor de què se'ns feu objecte, amb paraules que expressaren l'agraïment que sentim envers els iniciadors, les entitats i persones adherides, i els concurrents a l'acte que hom pot dir representaven ço que de més selecte té la nostra col·lectivitat.

En homenatge a En Manuel Cairo, l'enyorat company de tasques, la concurrència s'alçà respectuosament.

Per tal d'ajudar l'obra de "Ressorgiment", la comissió organitzadora edità un fulletó de propaganda.

Restem agraïdíssims a tantes atencions.

Bona part dels concurrents a l'àpat d'honor a "Ressorgiment".

EL CONCEPTE DEL SEPARATISME

Al marge del manifest adreçat pel "Catalunya", grup nacionalista radical de Santiago de Cuba, "als separatistes catalans", hi ha hagut qui ha sentit escarafalls pel mot genèric que amb referència als nacionalistes aplica, sense excepció, l'esmentat document; qui, per tal d'eludir una resposta categòrica a les afirmacions de sana i irreductible catalanitat que s'hi fan amb tanta sinceritat com valentia, argumenta al volt de l'abast i conveniència de la paraula separatisme, deduint-ne conceptes trivials, hipotètics.

Parlant entre nos, sabem a bastament ço que volen dir les paraules separatisme, separatista, i, per consegüent, demanar més claredat al concepte, quan aquest es refereix al moviment nacionalista català, és cercar tres peus al gat, com vulgarment hom diu.

Separatista, a la nostra Pàtria i arreu del món, entre catalans, es sinònim de nacionalista, i no pot ser bon nacionalista català aquell que no vulgui Catalunya separada de l'Estat espanyol. Heu's aquí el motiu pel qual hom empra sovint el mot separatisme com sinò-

nim de nacionalisme. Entre catalans nacionalistes no hi caben aqueixes reserves, aqueixes prevencions ridícules. Val més que hom digui ben clar i sense metàfores que no se n'és de nacionalista o de separatista, però que es confessi lleialment sense vacil·lacions ni covardies per tal de que ens conguem tots i no hi hagi lloc a dubte quan hom cerqui la companyonia entre els veritables defensors del dret de Catalunya a un règim propi, lliure i sobirà.

Ben clarament es desprèn del mis-

satge dels germans de Cuba que la paraula separatista — que s'ha a través com una espina de bacallà al coll d'alguns connacionals — és el terme específic amb el qual adjectivem als nacionalistes tots, conservadors i liberals. Així als menys ho havem entès nosaltres.

Però quan hom no té prou arrelada una convicció, quan hom vacilla o fluctua entre dos temperaments, sempre hi ha medi de trobar una sortida per tal de quedar bé amb un i altre. És el procediment oportunista, que tant havem combatut i combatrem sempre els nacionalistes sincers, els de bona fe, els que som nacionalistes o separatistes declarats i que ens ho diem sempre i arreu, donant la cara i el nom.

Veieu si se'n troben de subterfugis a l'entorn d'aquest mot fatídic per molts, que si no fos per ço que ja havem explicat abans, nosaltres també podríem protestar de que se'ns conceptués com a separatistes i justificar la raó de la nos-

tra protesta que mai fóra, però, per temença o covardia d'afrontar el terme amb totes les seves conseqüències. Efectivament: nosaltres no som separatistes — com ja havem manifestat en aquestes mateixes pàgines — per la raó suprema de que fa molt de temps que ens considerem separats d'Espanya i rellevats de tot compromís, de tota obligació envers l'Estat espanyol. Perquè no ens en considerem súbdits, perquè havem abdicat volenterosament d'aquella ciutadania, és el motiu pel qual no en som separatistes. Però aquest criteri personalíssim, aquest concepte del nostre nacionalisme, no pretenem imposar-lo als demés. Per això deixant de banda aquesta convicció del nostre esperit patriòtic i per tal de no restar forces a tot moviment que s'insinuï a favor de la llibertat de la Pàtria, ens sumem joiosos i sense reserves a la crida del "Catalunya", grup nacionalista radical de Santiago de Cuba, que segueix.

H. Nadal i Mallol

ALS SEPARATISTES CATALANS

Al nostre poder han arribat dues fulles de propaganda amb les quals els republicans catalans de París (L. N. C.) i republicans socialistes catalans demanen primer, en data 31 de gener d'enguany, la cooperació de tots els catalans per a establir el primer Govern provisional de la República Catalana; i en la segona, amb data 25 de passat abril, donen ja per constituït l'esmentat govern que fan recaure damunt d'ells mateixos, sense que facin conèixer més personalitat que la d'En Díaz-Candevila.

Es acceptable, doncs, la constitució d'aquell govern?

El "Catalunya", grup nacionalista radical, creu que no, i per això no ha donat resposta a les susdites peticions o proposicions.

Es possible que un poble que vol la seva llibertat lluita per a la seva constitució en Estat lliure s'embranchi en tant coses com pretenen el republicans catalans de París i comenci la seva campanya indisposant-se amb altres pobles que lluiten també per la llur?

No. Nosaltres entenem que aquest assumpte de magna transcendència deu ésser tractat amb quelcom més de deteniment i d'estudi, i per això el "Catalunya", grup N. R. ha determinat adreçar-se a totes les entitats germanes en la lluita per la llibertat de Catalunya, dient-els-hi ço que creu convenient, pràctic i precís en aquests moments en que la lluita per a la lliberació de Catalunya es troba en el període que podríem dir-ne de vera incubació o fermentació.

"Catalunya", grup N. R. de Santia-go de Cuba, ha estat la primera entitat que en tota l'Amèrica, i en tot el vell continent, ha llençat el crit d'independència per a Catalunya.

Al constituir-se, en l'any 1907, estampava en el primer article de sos esta-

tuts: "El preferent objecte i finalitat d'aquesta entitat és treballar per tots els medis possibles, fins a obtenir la completa llibertat de Catalunya". I en son article 4 deia: "Estarà adherit a la Unió Catalana mentre aquesta no s'aparti del criteri radical que el grup sustenta."

Com pot veure's des del primer moment de sa constitució el grup ha vingut laborant sense temences i a la llum del sol per a la reconstitució de la Nació Catalana.

Filles del grup són les entitats "Catalònia", Blok N. R. de Guantánamo, i Casal Nacionalista de Camagüey.

Es per això que, amb l'autoritat que li dona el seu historial, en aquests moments precisos en que dits republicans catalans de París, pretenen organitzar la República Catalana, i en que sorgeixen en aquesta República organitzacions com el Club Separatista Núm. 1, ha cregut el grup que devia adreçar-se a totes les organitzacions i entitats nacionalistes, dient-els-hi ço que ell ja fa temps pensa i creu d'hauria fer-se si és que hom vol anar de dret i amb pas ferm a laborar, amb tot el valor i entusiasme possibles, per a emprendre la companyia definitiva que culmini en la constitució de l'Estat Lliure de Catalunya.

Creu sí, el "Catalunya", Grup N. R., que s'ha de fer l'acoblament de tots els separatistes catalans i que s'ha d'anar a la constitució d'un organisme director que dirigeixi i encamini la propaganda i l'acció a desenrotllar per a assolir el fi que ens proposem. Però entenem que no deu ésser un grup, per importat i intransigent que sigui l'únic que pretengui acaparar i dirigir el moviment mundial dels separatistes catalans.

Creu el Grup que no deuen els separatistes catalans fer declaració pública i notòria de ses simpaties vers quiscuns dels Estats constituïts ni tampoc demostrar enemistat o aversió vers cap d'ells. Entenem que els que volem la llibertat de la nostra Pàtria, hem de conrear bones relacions amb totes els Estats constituïts, sigui quin sigui la seva importància i sigui quin sigui el lloc que ocupin dintre les qüestions que es debaten entre ells.

Entenem que nosaltres, els separatistes catalans, no devem pensar, avui per avui, amb altra cosa que no siga la constitució de l'Estat Lliure de Catalunya.

Per a obtenir-ho, hem d'aunar nostres esforços, hem d'ajuntar nostres energies, hem de reunir nostres intel·ligències per a determinar d'una manera ferma i definitiva la ruta que ha de seguir per anar dretament a la instauració de la Nació Catalana, davant del món, i per tant a la constitució del govern de Catalunya.

Com s'hi ha d'anar? Doncs fent tasca sèria i bona, estudiant bé el problema, constituint els organismes com si fossim ja un Estat i laborant de complet acord tots els separatistes catalans escampats pels diferents indrets de la terra.

Creiem que el primer que deu fer-se és la Federació de les entitats nacionalistes d'Amèrica i amb aquesta fi venim laborant i ja dins pocs jorns serà un fet la Federació de les entitats nacionalistes d'aquesta República.

Creiem que deu organitzar-se també la Federació d'entitats de Catalunya juntament amb totes les d'Europa.

Constituïdes aquestes Federacions ha de convocar-se una Assemblea o Convenció Universal de Delegats d'entitats, grups i periòdics separatistes i deu ésser aquesta Assemblea qui constitueixi l'organització dels separatistes catalans i qui, per majoria de vots, deu indicar si creu més convenient la formació d'un Directori que encàrri el moviment, o bé si s'ha d'elegir un govern provisional i, en aquest cas, quina ha d'ésser la forma de govern que ha de regir l'Estat Lliure de Catalunya.

L'organització, com ja hem dit, ha d'ésser seriosa i s'ha de comptar amb cabals per a poder portar la magna empresa que ha de culminar amb el triomf dels nostres ideals. Això i altres molts assumptes seran punts a resoldre per la Convenció reunida.

Nosaltres creiem que si entre els separatistes catalans hi ha ver amor a Catalunya, dintre d'aquest mateix any podrà ser un fet al primera Assemblea; per això nosaltres llencem el crit de "Acoblem-nos per a llibertat Catalunya"; per això ens adreçem a totes les entitats, grups i periòdics d'arreu del món per a dir-los-hi: "Ja és hora de fer feina sena i profitosa" i demanar-los-hi que considerin i estudiïn els nostres propòsits per a veure si és possible arribar a un acord i celebrar la Con-

venció Mundial de Separatistes Catalans.

Preguem, doncs, a totes les entitats que rebin aquesta circular que ens n'acusin recepció.

Si estan conformes amb els nostres propòsits que ens responguin, quant ans possible els sia, les següents preguntes:

Us considereu francament separatistes i creieu que l'única salvació de Catalunya, es l'obtenció de la seva completa independència?

Estimeu convenient la celebració de la Convenció Mundial amb el fi i objecte que indiquem?

En aquest cas, quin lloc, país i població estimeu més pròpia per a celebrar-la?

Quina data assenyalaríeu?

Quins serien els temes a desenrotllar que enteneu deuen tractar-se?

Quina forma de govern estimeu més factible i productiva actualment per a Catalunya?

Quins socis compta vostra entitat?

Quin nombre de socis creieu que deu representar un delegat a la Convenció?

Si no esteu conforme amb ço exposat, agraiem també ens digueu vostra opinió franca i sincera.

"Catalunya", Grup Nacionalista Radical, us agrairà l'atenció deguda a la seva exoposició.

Un cop rebudes les respostes aquesta entitat informarà del resultat obtingut a totes les entitats, grups i periòdics a qui s'és adreçat.

Visca la Llibertat de Catalunya!

Santiago de Cuba, 1 juliol de 1922.

P. A. del C. D.: El Conseller en Cap, S. Carbonell i Puig; El Conseller secretari, Joan Parellada.

"DETERMINADOS ELEMENTOS"

Informacions telegràfiques suara arribades de Catalunya deixen traslluir un estat d'agitació en el camp nacionalista.

L'Ajuntament de Barcelona, després d'un debat polític interessant, aprovà una moció segons la qual hom afirma el dret de Catalunya a governar-se per si sola sense intervencions estranyes. Aquesta proposició fou discutida i aprovada a rel d'una sol·licitud del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria.

L'acord de l'Ajuntament, per ço que té de raonable i just, somogué l'ànim dels quatre desgraciats senyors de la "Unión Monárquica", els quals tenen la missió exclusiva, dintre el consistori, d'entorpir tot projecte que de prop o de lluny tendeixi a vigoritzar l'esperit nacional de Catalunya. I açant el crit al cel, aqueixos senyors promogueren un fort escàndol que determinà la suspensió de la sessió.

El succeït a l'Ajuntament motivà el comentari obligat d'arreu on s'hi reunien ciutadans, cadascun veient-ho sots el punt de mira de ses preferències o criteri polític, però tots, si eren catalans, coincidien en el punt bàsic de la proposició, ço és: la necessitat d'obtenir per Catalunya l'instrument que garantitzi la seva personalitat nacional, i ara com ara això no és possible si no va acompanyat de la màxima llibertat política. Per això els elements d'"Acció Catalana" redactaren la proposició en el sentit de que, essent una nació, Catalunya havia de gaudir de tots els privilegis inherents formant, en conseqüència, un Estat sobirà, fora d'Espanya. El to radical de la moció ultrapassà la prudència dels regidors afectes a la "Lliga" i s'esmenà en forma de no nomenar per res Espanya, votantse i

trionfant d'aquesta manera contra el sentit de l'esmena espanyolista dels senyors de la "Unión Monárquica", que demanaven una autonomia "bien entendida".

Això bastà per a que "determinados elementos" mobilitzessin les seves forces; es preparassin per a contrarrestar l'efecte produït per l'acord de l'Ajuntament, llençant amenaces d'alteració de l'ordre públic si el consistori barceloní complimentant l'acord es dirigia als poders de l'Estat assabentant-lo del mateix.

Y qui són aquests "determinados elementos"? "Determinados elementos" són tots aquells desplaçats que a la capital catalana viuen de la nòmina de l'Estat, amb la sola missió d'oposar-se sistemàticament a l'avenç del nacionalisme català; gent de pessims antecedents, molts d'ells, als quals se'ls dona carta blanca per tal d'esser fidels, servadors del tòpic de la "integritat", ni més ni menys que els mateixos "elementos" indocumentats que el govern espanyol reclamava eximint-los de tota pena per tal d'anar a engroixir els rengles dels "tercios" que lluiten al Marroc contra Ab-el-Krim. Són els mateixos que constituïren aquella "Liga Patriótica Española", quan el moviment per l'autonomia, que assassinaren, amparats per la policia, als nacionalistes adolescents Benet i Mirapeix. Són els que vegeten mercès a la "sopa" que els reparteix el govern civil amb el producte de la depravació tolerada i emparada que infecta Barcelona. Són, en fi, aquests "determinados elementos", gent sense escrúpols ni dignitat, estranys a la nostra raça que senten odi a tot ço català.

Pero malgrat tot, aquests "determinados elementos" estan destinats a desaparèixer de la nostra terra, junt amb els tirans que els aguanten, el dia que el nostre poble arribi a un grau de saturació patriòtica prou ferm per a adobtar l'actitud avinent a les circumstàncies.

El dia que tothom digui: prou! s'haurà acabat la farsa que cobreix d'ignomínia la nostra Pàtria. I aquest dia s'acosta més de pressa del que alguns creuen.

C. Solà i Vilanova

PARC DE BARCELONA.—Un magnífic indret.

Fotog. Ressorgiment, per P. ARIAS

CRÒNICA DE MENDOZA

Commemoració del 11 de setembre

Seguint el patriòtic costum de tots els anys, el Centre Català commemorà l'herica gesta de 1714, veient-se el local ple de socis i famílies que hi concorregueren per tal de retre el degut homenatge als màrtirs de la llibertat de la Patria. Acte que sempre acaba amb una pregària col·lectiva per a que ben aviat el sol de la independència brilli novament damunt la terra tants anys junyida a l'esclavitud abjecta.

Hom preparà un bonic programa. Discursos i poesies de tons vibrants foren llegits, destacant-se un bell parlament d'En J. M. Pascual i Escuté i una composició poètica d'En Quintí Sardà.

La senyora d'En Rodríguez-Roy, i En Fidel Roig ens delectaren amb un concert a piano i violí, respectivament, en l'execució del qual demostraren una vegada més el domini que ambdós tenen dels instruments que conreen.

Però enguany, cridà poderosament l'atenció de l'auditori un número del programa que per sí sol omplí de goig la nostra ànima havent de felicitar per aquest motiu, des d'aquestes columnes,

al consell directiu del Centre i als seus generosos organitzadors. Parlem del Chor d'Infants, que amb justesa i afinació insospitades, ens feu gaudir uns bells moments amb l'execució de "La pastoreta", "La santa espina", "L'hereu Riera", "Els tres tambors", "Plou i fa sol" i el nostre himne "Els segadors". Tres de les esmentades peces mereixeren el honors de la repetició, i en bona fe que bé ho mereixien totes!

Era corprenedor veure aquelles trentacinc criaturetes tan serioses amb els caparrons alts, entonar encertadament boniques cançons populars, satisfetes i joioses de pendre part a la festa. Bon punt acabaren llur comesa, desfilaren totes davant l'estàtua d'En Rafel Casanova, deixant-hi una pluja de flors.

Mereix tots e's elogis, repetim, tan bella iniciativa, i de doldre seria que el Chor d'Infants tingués vida fímera. No ho creiem. La direcció està a càrrec de l'esposa d'En Rodríguez-Roy, dama catalana patriota i intel·ligent que sabrà mantenir-lo amb la competència que tots li reconeixen i que en l'acte que ens ocupa li foren premiades aqueixes qualitats amb xardorosos aplaudi-

ments per l'èxit assolit amb el seu chor infantil.

Conferència del P. Terré

Aquest eximí connacional, agregat a la secció d'estudis històrics de l'Institut d'Estudis Catalans, de Barcelona, honrà la tribuna del nostre Centre desenrotllant una conferència sobre problemes culturals, científics i patriòtics de la nostra Pàtria.

El P. Terré ens meravellà amb la seva paraula fàcil i abundosa i amb el doll de coneixements que posseeix. Ens mostrà una Catalunya nova, una Catalunya espiritualment lliure, una Catalunya culta i progressiva, més digna per aquestes qualitats d'ésser alliberada del poder estrany que la domina políticament.

Fer un extracte de la seva oració fora posar mel als llavis. Els seus conceptes eren clars, i brillants, i formidablement contundents quan eren adreçats a l'enemic detentador de la llibertat de la nostra Pàtria. El P. Terré és un nacionalista consumat, sense reserves ni pal·liatius; un nacionalista acèrrim. Per totes les seves qualitats i, sobretot, pel seu nacionalisme, els catalans de Mendoza el recordaran com un dels homes més il·lustres i més íntegres que hauran tingut l'avinença de conèixer. — C. C.

OFRENA D'UNA BANDERA

Una comissió de dames pertanyents a la col·lectivitat catalana ha fet entrega d'una formosa bandera de la Pàtria al Casal Català d'aquesta capital per tal d'ésser hissada en jornades solemniales o glorioses per a la nostra nacionalitat.

L'acte, que es realitzà el diumenge 24 de setembre, constituí un veritable esdeveniment patriòtic.

Les dependències del local foren envaïdes per una concurrència numerosíssima àvida de presenciar la festa que hom havia anunciat profusament. Aquel dia la nostra abrivada institució cabdal obrí les seves portes a tots els catalans de la metròpoli argentina, i la colònia respongué a la crida amorosa omplint de gom a gom la sala d'actes.

A dos quarts de sis de la tarda s'inaugurà la festa amb una composició poètica d'alta volada escrita a posta per l'excelsa poetessa Gràcia B. de Llorens, llegida per la senyoreta C. Lleó, fou rebuda per l'auditori amb una grandiosa ovació.

Seguí un breu parlament d'entrega de la bandera per la senyoreta Caragol, de la Comissió organitzadora, i unes paraules de regreïament per part del senyor Ros, en nom del consell directiu del Casal. Una i altre tingueren conceptes patriòtics càlids i vibrants.

L'Orfeó Català volgué adherir-se a l'ac-

te, cantant un "Himne a la bandera" compost expressament pel mestre Suñer, director de l'Orfeó, sobre letra d'En Luis Tiutó, obra força expressiva, vibrant i emotiva. "L'Emigrant", d'En Vives; la sardana "Catalunya", del mateix Suñer, i "L'arbre sagrat", d'En Morera.

L'auditori exigí la repetició de l'"Himne a la bandera". Tant aquesta composició com les restants, de caient patriòtic i popular, assoliren una execució notabilíssima, evidenciant-se amb elles un considerable avenç de l'Orfeó, cada dia més nodrit.

El nostre company Nadal-Mallol llegí unes quantilles saturades de catalanitat, amb les quals es referí a l'actualitat de la dona catalana dintre el moviment reivindicador de la personalitat i la llibertat del nostre poble.

En Joan Cunill recità una poesia patriòtica i llegí, demés, unes ratlles advocant per la independència de Catalunya, i recomanant l'obra de l'Associació protectora de l'ensenyança catalana com adjutori eficaç i immediat per al triomf dels nostres ideals.

Després feu ús de la paraula el reverent P. Reverter, el qual, amb un eloqüent discurs, glossà el significat de la bandera; descriví la gènesi dels seus colors i, referint-se als Estats detentadors de llibertats, preconitzà llur esfondra-

ment i, com a conseqüència, el triomf de les nacionalitats oprimides.

Acabà l'acte l'Orfeó, cantant "Els segadors", en mig d'un entusiasme indescriptible.

La bandera, col·locada eufòricament en el marc escènic, amb molt bon gust agencat, presidí la joia de la festa bellament custodiada per xamoses nenes de la nostra nissaga.

L'ENCÍS

*Quan obre l'oretjol ses ales lleus,
van els navilis vers el mars pregons,
eixint del port, frisosos d'horitzons,
en llarga i lenta processó de creus.*

*Mos ulls segueixen, plens d'enyorament,
aquests navilis que, a l'atzar del vent,
tot oblidant, en llur encantament,*

*passades malaurances,
fan via vers les aigües d'altres mon-
blaves d'il·lusions
i verdès d'esperances.*

Sa'nador Albert

ELS NOSTRES DETRACTORS

Una nova gesta realitzada per aquell cèlebre Dionisio G. del Castillo reclama la nostra atenció.

Els llegidors de "Ressorgiment" no hauran oblidat encara aqueix nom que es cobrí de ridícol en l'afer dels catalans de Mendoza; de ridícol quan abusant del seu càrrec d'assessor de govern, elevà un dictamen a la superioritat aconsellant denegar l'aprovació dels seus estatuts al Centre Català d'aquella ciutat, afegint que, per contra, procedia el retir de la personeria jurídica, de qual berifet es gaudia l'esmentat Centre, i àdhuc la clausura de l'entitat per sediciosa i alteradora de l'ordre, tot pel greu deïcte comès pel Centre d'hissar la bandera catalana en els seus balcons.

Amb la feta d'ara, més que de ridícol, el doctor del Castillo es cobreix d'ignomínia.

Veïeu-lo de cos present en el solt que transcrivim del diari "La Tarde", de Mendoza, edició corresponent al dia 17 d'agost:

"En el juzgado del crimen a cargo del doctor Correa Llano se ha presentado el señor Camilo Cantuo, demandando por defraudación y estafa a un señor abogado — uno de esos intachables al decir de la estuticia ambiente — que realizado el calote se embarcó para Europa antes de que la justicia le pusiese la mano encima.

Se trata de un señor abogado de nuestro foro, mendocino, y muy amigo de los españoles, con cuya amistad se había hecho un modus vivendi y operandi, que

compró una propiedad en 15.000 pesos, precisamente al denunciante, pagando algo al contado y constituyendo hipoteca sobre el resto y que cumplida ésta, como un vulgar Leonelli, falsificó la firma del acreedor, cancelando la hipoteca y no sin antes hacer con la propiedad varias ventas simuladas, pasando de mano en mano a poder de un contador público, español, de un dibujante, también español, y de un veterinario de la misma nacionalidad, àque es hoy el actual poseedor de la propiedad en cuestión.

Sería interesante saber cómo el notario que hizo esas escrituras pudo hacerlo, reconociendo una hipoteca y cómo el archivo general de la provincia pudo dar como libre el certificado de gravámenes.

Prometemos a nuestros lectores tenerlos al corriente de este asunto escandaloso".

Dos dies després, el mateix diari història el fets i acusa com autor del deïcte al doctor Dionisio G. del Castillo, el qual a horas d'ara deu estar gaudint per terres d'Europa els beneficis de la seva darrera facècia.

Per la nostra part, no fem més que transcriure els fets i davant d'aquests creiem que el silenci es go que s'imposa, ho i pensant en què tanmateix si tots els detractors de Catalunya són de la casta de D. Dionisio, la solució del plet de llibertat nacional serà facilitada pels nostres propis enemics.

N O T Í C I E S

El dia 9 del corrent mes acabà la seva vida en aquesta capital el mestre Josep Rodoreda, músic de prestigi i de llarg historial en el moviment artístic de la nostra Pàtria.

Fa quinze anys que arribà a Buenos Aires, havent-se dedicat a l'ensenyament, i cooperant, sempre que hom el sol·licitava, a tota obra de caràcter catalanesc. L'any 1917 presidí els Jocs Florals del Casal Català i, posteriorment, el Concurs de música catalana i argentins que organitzà l'Orfeo.

Entre els catalans se l'admirava i se'l respectava devotament. Ha mort als 71 anys.

"Ressorgiment" tramet a la família del mestre Rodoreda, una sentida condolença.

A la ciutat de Mar del Plata, un grup de catalans està fent gestions per tal d'arribar a la constitució d'una entitat catalana.

Havem parlat amb un dels organitzadors, l'entusiasta Albert Vila, i s'ha mostrat molt optimista en sos propòsits erdient que dintre poc temps serà un fet l'acoblament dels nostres connacionals residenciats a Mar del Plata.

De moment — ens diu — la idea ha estat molt ben acollida, perquè, qui més qui menys, tothom desitja tenir un lloc de reunió on anar a conèixer unes hores en franca i germanívola expansió, recordant la Pàtria llunyana i evocant-ne les seves bel·leses.

No cal remarcar la importància que significa la fundació d'un nou casal de la Pàtria en aquestes terres, sobretot en ciutats o localitats on no n'hi ha cap d'instituit. L'entitat és el mitjà més eficient de comunicació entre els fills d'una mateixa pàtria; és el llac que els uneix i els manté fidels a l'esperit i als costums de la terra d'origen.

Pels grans aventatges que reportaria no solament a Catalunya sinó als mateixos catalans de Mar del Plata, celebrarem que la felicitat de l'amie Vila i dels compatriotes que el secunden assoleixi un esclatant triomf.

Esperem poder assabentar ben aviat la notícia de la constitució definitiva. Mentrestant rebin la nostra adhesió i el nostre desinteressat ajut pel que poguem ésser útils.

El resultat pecuniari del festival celebrat a Rosario a profit de la Protec-

tora de l'Ensenyança Catalana, del qual parlarem en el número proppassat, ha estat esplèndid.

Segons ens assabenta aquella Comissió Delegada, que organitzà la festa, s'ha tramès a Barcelona un gir per mil pessetes, quedant encara un remanent que es destina a despeses diverses i a propaganda, sempre a favor de la finalitat de la Protectora.

Celebrem l'èxit obtingut i felicitem cordialment els digníssims components de la Delegació de Rosario.

Veïam quan a Buenos Aires podríem aconseguir per l'ensenyament català un resultat tan fa'aguer com l'esmentat.

Molt interessant resultà la conferència que sobre Radiotelefonía donà el distingit compatriota N'Angel Boixader, la vetlla del dissabte 14 del corrent, en el saló d'actes del Casal Català.

En forma senzilla i amb paraula entenedora el senyor Boixader explicà la gènesi d'aquest meravellós descobriment de tanta utilitat; l'increment que pren arreu del món i els seus aventatges. Descriu la formació de les ondes hertziànes, llur extensió, velocitat i vibració, i mostrà i detallà les diverses formes d'antenes i el seu montatge, l'ús de l'aparell receptor i el funcionament d'aquest tots els seus accessoris, il·lustrant les seves explicacions amb profusió de gràfics fets a posta per tal de simplificar la seva narració.

Després vingué la demostració pràctica dels resultats dels experiments fets en radiotelefonía, mitjançant l'aparell receptor que expressament s'havia instal·lat al Casal, i a la deferència de la casa Pekam, dotada de transmissor, que donà una audició especial per al Casal Català.

La veu era transmesa a l'auditori per mitjà d'una botzina col·locada en lloc adequat. Començà l'audició amb una sardana emesa per fonògraf. Després una veu potent ens recordà, amb conceptes patriòtics, l'obra de l'ensenyament català, adreçant-nos la pregunta incisiva: Ja són de l'Associació protectora de l'ensenyança catalana?

La veu de Na Pilar Alonso desgrana una col·lecció de cançons catalanes. El poeta Lluís Tintorer recità l'Himne a la bandera de què és autor, i encara altres sardanes i cançons de la nostra Pàtria vingueren a afalagar nos l'oida, mitjançant la radiotelefonía.

El senyor Boixader fou entusiastament aplaudit i felicitat per la seva comesa.

La concurrència, que omplí per complert el saló d'actes del Casal, es mostrà sumament satisfeta de la vetllada.

En el diari més important de Mendoza, "Los Andes", havem llegit una rescensió extensa de la conferència donada pel reverent P. Joan Terré, de l'Institut d'Estudis Catalans, al Centre Català d'aquella ciutat.

Se'ns assabenta que els comentaris de l'esmentat quotidià han tret de pol·laguera als nostres enemics espanyols d'aquella ciutat, per les afirmacions que

s'hi fan de pura i abrivada catalanitat. Els nostres amics de Mendoza estan d'enhorabona.

El nostre dilecte amic i col·laborador, el professor Josep M. Vázquez, desenrotllà un cicle de conferències sobre història i estètica musicals en els salons de l'"Ateneo Hispano-Americano", la darrera de les quals tingué efecte el propassat dimecres dia 18, a les 9 de la vetlla.

La secció d'art escènic del Casal Català realitzà una vetllada el dissabte 16 de setembre representant el diàleg d'En Manel Folch i Torres "Duetto", i el sainet d'En Santiago Rusiñol "L'apapador", a càrrec, la primera, de la senyoreta C. Lleonart i el senyor M. Baby, i la segona, de la senyoreta Viader i els senyors Aymerich i G. Ros.

La interpretació molt discreta.

Aquesta mateixa secció està preparant una funció extraordinària a honor de la senyoreta Concepció Lleonart, havent-se escollit per a representar-la l'obra en dos actes d'En M. Folch i Torres "La germaneta".

L'acte s'efectuarà el dia 12 de novembre en el saló-teatre "Unión e Renovación".

El dissabte dia 16 de setembre, a les cinc de la tarde, tingué lloc en el saló "La Argentina" un concert de violí a càrrec de nostre compatriota En Manuel Almirall, qui executà obres de

Tartini, Vieuxtemps, Kreisler, Gaos i Sarasate.

Sentim que a l'hora en que s'efectuà l'audició no ens fos possible d'assistir-hi.

L'il·lustre intel·lectual francès monsenyor Alfred Baudrillart volgué visitar el Casal Català de Buenos Aires, on se'l feu objecte d'una cordial manifestació de simpatia juntament amb el nostre connacional P. Joan Terré, de l'Institut d'Estudis Catalans i secretari de la missió que presideix Mr. Baudrillart.

En honor dels eminents hostes el Casal organitzà un àpat al qual assistiren un bon número de personalitats de la nostra colònia.

En nom de l'entitat oferí la demostració en llengua francesa, el senyor Lluís Tintoré, contestant en el mateix idioma monsenyor Baudrillart, i en català el P. Terré. L'Angel Boixader improvisà uns versos dedicats a la França.

L'acte s'efectuà el diumenge primer del present mes, a les nou del vespre, en els salons del Casal Català.

El Club Català de Córdoba ha renovat les seves autoritats, quedant constituït el seu consell directiu d'aquesta faïso: Ernest Soler, president; Lloç Reig, vice-president; Joan Rabassa, secretari; J. Martí Gabarró, vice-secretari; Josep Sauri, tresorer; Joan Aguadé, comptador; Josep Badiella, bibliotecari, i Josep Pagau, Joaquim Ferrer, Martí

Juvany, Joan Albó, Juli Iglesias, J. Pascual i V. Prat, vocals.

Es d'esperar que aquests elements, de reconegut prestigi, sabran aprofitar el bel camp d'acció que ofereix la colònia catalana de Córdoba, per tal de desenrotllar tasca profitosa per Catalunya.

CONCERTS

Orfeó Català de Buenos Aires

En el saló "La Argentina" s'efectuà un concert vocal i instrumental el diumenge dia 15 del corrent mes a càrrec de l'entitat de l'epígraf.

El programa era compost d'obres vocals de Morera, Ventura, Tchaikowski, Mozart, Rodoreda, Clavé, Vives, Bach, Palau, Millet i Montes i una marxa de Wagner i un preludi de Vives, per l'orquestra.

Un públic molt numerós ocupà per complet la sala i aplaudí sorollosament la major part de les obres, exigint la repetició d'algunes, tal's com el *Brindis*, de Mozart; *Ronda de lluernes*, del mestre Rodoreda, i el preludi de *Maruca*, d'En Vives.

Mereix menció especial l'execució del solo del *Cant dels ocells*, que anà a càrrec de la senyoreta P. Garriga. La *gratitud*, de Clavé, li les sardanes *La cançó nostra* i *La sardana de la Pàtria*, d'En Morera, trobaren, així mateix, bona interpretació.

Dirigí com sempre chors i orquestra, el director de l'Orfeó senyor R. Genesí — N. M.

"EL TREBOL"

UN. TEL. 2302, LIBERTAD

CARLOS PELLEGRINI, 516

Joieria i Rellotgeria Graells Germans

FABRICANTS

Reformem tota
mena d'alhages
a gust del client

-FABRICANTES-

Important venda
de Joies fines
a preus reduïts

MODELS NOUS
I VARIATS

CASA FUNDADA L'ANY 1910

RELOTGES DE TOTES
MARQUES

Tota demanda acompanyada d'aquest avís l'enviarem amb el 15 0/o de descompte.

Confiteria Catalana

Cerrito, 153

i
Bmé. Mitre 2248

Unió Telefónica 4571, Rivadavia

Coop. Telefónica 2918, Central

Coop. Telefónica 2919, Central

Festes de Tots Sants

GRAN ASSORTIT DE PANELLETS

Recomanem el deliciós **VI D'ALELLA I MOSCATELL**, especial per als panellets.

Provin el "YASILAC"

NEULES

Nota: Mitjançant l'import, enviem *Encomiendas* a qualsevol part de la República.

"Flor de Romero"

MEL DE ROMANÍ

Envasada en Gerretes a l'estil de Catalunya

Escriptori: **Josep Ramoneda**

Díaz Vélez, 3988

U.T. 5993, Mitre
Buenos Aires.

Abeller:
COLONIA ALVEAR
(Mendoza)

Es Ven per tot Arreu

MATALASSOS a l'estil català
(REFORMA I VENDA)

Gran assortit en tot lo pertanyent al ram
Encàrrecs per carta o personalment

D. VALLBONA
Coop. Telefónica 551, (Oeste)

YAPEYÚ, 978
BUENOS AIRES

FARMACIA CATALANA
DEL DOCTOR VILAR

LABORATORI D'ANÁLISIS I ESTERILITZACIONS
S'atenen demandes per la campanya, fent-se els enviaments
amb tota regularitat, abonant l'import de la comanda
GARANTIA ABSOLUTA DE TOTES LES PREPARACIONS
PREUS MÓDICS

ALSINA, 1202, CANTONADA SALTA
Unió Telef. 3305, (Rivadavia) **BUENOS AIRES**

CARNISSERIA I CANSALADERIA
DE
RABASSA, GERMANS

Escriptori: **ALSINA 2011** — C. T. 2212, Central
VENDES A L'ENGROS I A LA MENUDA

Gran ASSORTIT de PERNILS, PALETES i VENTRESCA

ALSINA 2328 - Mercat Ciutat de Bs. Aires
Coop. Tel. 2201, Central

NOTA - Als magatzems que ens afavoreixin els farem rebaixes especials.

L'Atlàntida

Dipòsit d'olis i Sabó Morando
Queviures diversos.

Especialitat en Oli d'Oli "TARRACO"

J. CABRÉ i Cia.

Sucursal: **ESTADOS UNIDOS, 1599** (Xamfrà Cevallos)
Independencia 1573 U.T. 5532. (Libertad)

"LA BARCELONESA" DE **M. HILL**

Casa especial en **PERNILS** cuits, crus i fumats.
FIAMBRES I EMBOTITS DE TOTA MENA
Vendes a l'engros i a la menuda.

Mercat San Telmo (Defensa 961) Llocs 101 i 102
Bs. AIRES Un. Tel. 3818 (Buen Orden) Escriptori: **PERÚ 1534**

Frigorífic i Fàbrica: **TEMPERLEY (F.C.S.)**

Postals Patriòtiques:

PRIMERA: Damunt d'una suggerent al·legoria, a tres tintes els retrats dels doctors Martí i Julià, i Solé i Pla.

SEGONA: Facsimil de la bandera de la Unió Catalanista, retrats d'En Guimerà i d'En Folguera i Durán.

TERCERA: Façana del Palau de la Generalitat Catalana, retrats d'En Prat de la Riba i d'En Puig i Cadafalch.

Belles Tricromies:

Preu: \$ 0.10 c. u.

Demaneu-les a la Redacció de «Ressorgiment»:
Mèxico, 1356 - Buenos Aires.

Pintura en General

Blanqueigs, Imitacions i Col·locació de
Papers pintats de tota mena.

PREUS MODERATS

PAU PAGÈS i Cía.
BUENOS AIRES SUIPACHA 971

Confiteria “LA IDEAL”

de Enric Masats

CHILE 1402 Xamfrà, **S. JOSE**

U. Tel. 5370, Libertad

Tortells de Massapà, Crema, Cabell
d'àngel, Braços de gitano, Palos de
Jacob, Bescuits de la Reina, Prus-
sians, Coques de llardons, Ensaïma-
des, Cristines, Secalls, Carquinyolis,
Borregos, Melindros etc. Gran as-
sortit de Bombons i Caramels de
totes classes.

Especialitat en tot el que sigui Pastell Català

“Bodegas RESPLANDOR”

(Pagès, Aimerich i Cia., MENDOZA)

Compatricis: Si voleu beure bon vi exigiu
al vostre proveïdor que us serveixi el
de marca “Resplandor”.

Unics representants a Buenos Aires:

ROVIRALTA, GRANADA i Cia.
Córdoba 2677 Un. Tel. 2448, Juncal